

Hendrix Genetics Aquaculture AS
Bontelabo 2
5003 BERGEN

Trondheim, 16.03.2016

Deres ref.:
16S16FD7

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2016/2771

Saksbehandler:
Anne Kristin Jøranlid

Vedtak om avslag på søknad om tillatelse til innførsel av atlantisk laks (*Salmo salar*) fra Skottland for akvakulturformål

Miljødirektoratet avslår Hendrix Genetics Aquaculture AS sin søknad om tillatelse til innførsel av atlantisk laks (*Salmo salar*) fra Skottland for akvakulturformål, jf. §§ 9 og 29 i Lov om forvaltning av naturens mangfold, og jf. forskrift om fremmede organismer § 6.

Om søknaden

Det vises til søknad datert 15.03.2016, der Hendrix Genetics Aquaculture AS ber om tillatelse til innførsel av 522.000 rogn av atlantisk laks (*Salmo salar*) fra Landcatch Natural Selection Ltd (Storbritannia). Formålet med innførselen er å bygge opp et nytt avlsmateriale for laks for salg i det norske og det internasjonale markedet med base i Norge. Dette materialet er det første som er planlagt importert. Rogna kommer fra et landbasert stamfiskanlegg i Skottland, og avlsmaterialet har sin opprinnelse fra Skottland på 1980-tallet. På 1990-tallet ble norske gener blandet inn i avlslinjen.

Søker opplyser at materiale av denne avlslinjen er importert både som rogn og settefisk til Norge tidligere.

Tid for planlagt innførsel var 15.03.2016.

Det rettslige grunnlaget

Etter forskrift 19. juni 2015 om fremmede organismer § 6, kreves det tillatelse for innførsel av levende eller levedyktige organismer, herunder rogn av atlantisk laks. Forskriften er hjemlet i § 29 Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven), som sier at levende eller levedyktige organismer kun kan importeres til Norge med tillatelse fra myndigheten etter denne loven.

Formålet med forskriften er å hindre innførsel, utsetting og spredning av fremmede organismer som medfører, eller kan medføre, uheldige følger for naturmangfoldet, jf. forskriften § 1.

Miljødirektoratet kan, etter søknad, gi tillatelse til innførsel av atlantisk laks. Prinsippene i

naturmangfoldloven §§ 8 til 12 er lagt til grunn som retningslinjer i vurderingen, jf. naturmangfoldloven § 7. Det kan ikke gis tillatelse hvis det er grunn til å anta at innførselen vil medføre vesentlige uheldige følger for det biologiske mangfold, jf. forskriften § 15 tredje ledd.

Miljødirektoratets vurdering

Søker har opplyst at rogn som skal importeres er av både skotsk og norsk opprinnelse. Søker viser til tidligere importer av samme opprinnelse, men disse importene har ikke hatt de nødvendige tillatelsene fra miljømyndighetene, og har dermed vært ulovlige.

Vi viser til NINA Minirapport 381; Betenkning angående import av laksefisk.

Betenkningen trekker frem molekylærgenetiske studier som har avdekket fylogeografisk struktur mellom laksebestander: «Det viktigste denne struktureringen forteller oss er at det innenfor bestandene øst for Atlanteren er betraktelig reproduktiv isolasjon mellom regionene. De mest åpenbare fylogeografiske gruppene i dette området er «Nord-Rusland/Nord-Norge», «Sør-Norge/Vest-Sverige», «Den baltiske», «Island-Grønland», «De nordlige britiske øyer», «De sørlige britiske øyer/Nord-Frankrike» og «Sør-Frankrike/Spania». I henhold til disse undersøkelsene tilhører norske laksebestander to evolusjonære grupper: en som deler bakgrunn med nord-russiske bestander og en med vest-svenske. De norske bestandene er ikke bare forskjellig fra andre regionale grupper, de er også ulike hverandre på regional skala. Dette utelukker ikke at feilvandring av laks mellom Norge og områder utenfor, eller mellom ulike regioner av Norge, kan forekomme. Det er imidlertid rimelig å anta at feilvandring mellom bestander som ligger langt fra hverandre skjer sjeldent da feilvandring mellom laksebestander som geografisk sett ligger nærmere hverandre er så lav som 2-6 %.»

Disse molekylærgenetiske studiene viser at norsk og skotsk laks har genetiske ulikheter, siden de tilhører ulike fylogeografiske grupper. Skotsk laks tilhører «De nordlige britiske øyer». Bourret *et. al.* (2013) viser også at det er genetiske forskjeller mellom skotsk og norsk laks.

Naturmangfoldloven § 8 sier at offentlige beslutninger som berører naturmangfold skal bygge på vitenskapelig kunnskap. Risikovurderingen fra Havforskningsinstituttet (Fisken og havet - særnummer 2-2015) fastslår at rømt oppdrettsfisk i dag utgjør en trussel mot den genetiske integriteten til de ville laksepopulasjonene. Det samme fremgår av en rekke andre nasjonale og internasjonale publikasjoner.

Fiske *et. al* (2006) viste at det er en viss sammenheng mellom oppdrettsaktivitet i en region og rømt laks i nærliggende elver, men merkeforsøk har også vist at en vesentlig andel av rømt laks kan spre seg til relativt fjerntliggende regioner (Skilbrei 2010). Dette viser at rømt oppdrettslaks kan påvirke villaksen både lokalt og regionalt.

Erfaringene så langt har vist at det er vanskelig å hindre rømninger og lekkasjer fra oppdrettsanlegg, enten de er landbaserte eller ligger i sjø. Rømt oppdrettsfisk kan påvirke de ville laksebestandene på ulike måter. Dersom rømt oppdrettsfisk gyter med villaks, vil de ville laksebestandene kunne endres genetisk, noe som blant annet kan føre til lavere produksjon av laks i vassdraget.

Vitenskapelig råd for lakseforvaltning har vurdert de første 104 laksebestandene etter kvalitetsnormen for villaks (Anon. 2016. Klassifisering av 104 laksebestander etter kvalitetsnorm for villaks). Resultatene viser at en tredel av villaksbestandene (33 bestander) var så genetisk påvirket av rømt oppdrettslaks at de ble klassifisert til å ha svært dårlig eller dårlig kvalitet. Ytterligere en tredel (35 bestander) ble klassifisert til moderat kvalitet på grunn av genetisk påvirkning av oppdrettslaks. Bare en tredel av bestandene (36 bestander) hadde ikke genetiske spor av rømt oppdrettslaks.

I NINA Minirapport 381 står det at «Opprinnelsen til den utsatte/rømte fisken vil også kunne ha betydning for sannsynligheten for genetisk introgresjon inn i ville bestander.» Betenkingen fastslår videre at «Dersom genetisk introgresjon fra utsatt/rømt fisk skulle forekomme, er det imidlertid mulig at dette vil ha større negativ effekt på den stedege bestanden når det er stor grad av ulikhet mellom utsatt/rømt fisk og vill fisk enn dersom forskjellen mellom disse er liten».

Med dette som bakgrunn anbefales det i NINA Minirapport 381 at det kun bør gis tillatelse til import av utenlandsk oppdrettslaks der det kan dokumenteres at den kun er av norsk opprinnelse.

Ifølge § 5 i naturmangfoldloven er målet at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på sikt. Paragraf 9 i samme lov viser til at føre-var-prinsippet kan vektlegges når det foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet. Jf. § 15 tredje ledd i forskrift om fremmede organismer kan det ikke gis tillatelse hvis det er grunn til å anta at innførselen vil medføre vesentlige uheldige følger for det biologiske mangfoldet. Genetisk innblanding av rømt oppdrettslaks i norske villaksbestander er dokumentert, og det er vist at innblanding av rømt oppdrettslaks kan ha negative effekter på ville bestander. Vi kjenner ikke til dokumentasjon på at innblanding av skotsk laks vil gi en større negativ påvirkning, men skotsk og norsk laks tilhører ulike fylogeografiske grupper, og Miljødirektoratet mener det er grunn til å anta at skadevirkningene av en eventuell innkryssing av laks fra denne avlslinjen kan medføre større negativ genetisk effekt på norske laksebestander enn oppdrettslaks fra avlslinjer med opprinnelse kun i norske bestander.

Vedtak

Miljødirektoratet avslår søknaden fra Hendrix Genetics Aquaculture AS om tillatelse til import av atlantisk laks (*Salmo salar*) fra Skottland til akvakulturformål, jf. §§ 9 og 29 i naturmangfoldloven, og jf. forskrift om fremmede organismer § 6.

Forsendelsen må destrueres eller returneres til avsender.

Dette vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen tre uker etter at dette brevet ble mottatt, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Eventuell klage sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Raoul Bierach
seksjonsleder

Anne Kristin Jøranlid
rådgiver

Kopi til:

Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Tollregion Vest-Noreg	Postboks 1893-1895 Nordnes	5817	BERGEN
Toll- og avgiftsdirektoratet	Postboks 8122 Dep	0032	OSLO